

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘ - ๑๙/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๓๔/๒๕๖๖

เรื่องพิจารณาที่ ๓๕/๒๕๖๖

วันที่ ๑๗ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง	{	ศาลแรงงานกลาง	ผู้ร้อง
		-	ผู้ถูกร้อง
ระหว่าง	{	ศาลแรงงานกลาง	ผู้ร้อง
		-	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓
มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๔๐
หรือไม่

ศาลแรงงานกลางส่งคำโต้แย้งของจำเลย รวม ๒ คำร้อง (บริษัท เดชดีเนชั่น รีสอร์ทส์ จำกัด
ในคดีหมายเลขดำที่ ร ๓๕๕๘/๒๕๖๕ และบริษัท เมทเท็กซ์ ไวร์ คัท จำกัด ในคดีหมายเลขดำที่
ร ๒๕๑๒/๒๕๖๖) เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริง
ตามคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสองคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

คำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๓๔/๒๕๖๖)

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องบริษัท เดชดีเนชั่น รีสอร์ทส์ จำกัด เป็นจำเลยต่อศาลแรงงานกลางว่า จำเลยเป็นนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ต้องรับคนพิการ เข้าทำงานตามอัตราส่วนที่กฎหมายกำหนด หรือส่งเสริมอาชีพคนพิการโดยการให้สัมปทานในแต่ละปี หากไม่ประสงค์รับคนพิการเข้าทำงานหรือให้สัมปทานจะต้องนำส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามกฎหมาย ปรากฏว่าในปี ๒๕๕๖ ถึงปี ๒๕๖๔ จำเลยมิได้รายงานผลการรับคนพิการ เข้าทำงานหรือให้สัมปทานใด ๆ แก่คนพิการให้โจทก์ทราบ และมีได้ส่งเงินเข้ากองทุนตามที่กฎหมายกำหนด ภายหลังจากพ้นกำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องส่งเงินเข้ากองทุนในแต่ละปีดังกล่าว จำเลยต้องเสียดอกเบี้ย อัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของจำนวนเงินที่ยังไม่ได้ส่งเข้ากองทุน ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ โจทก์มีหนังสือ แจ้งให้จำเลยปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว แต่จำเลยเพิกเฉยทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ไม่สามารถ บริหารจัดการกองทุนเพื่อดำเนินการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้อย่างทั่วถึง โจทก์ฟ้องจำเลย เป็นคดีต่อศาลแรงงานกลางเรียกให้จำเลยชำระเงินแก่โจทก์เพื่อนำเงินส่งเข้ากองทุนเป็นรายปี พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๑๓,๘๓๔,๒๑๘.๑๘ บาท

ระหว่งการพิจารณาคดีของศาลแรงงานกลาง จำเลยโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ บัญญัติให้นายจ้างหรือเจ้าของ สถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วน ที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายกระทรวงกำหนดจำนวน คนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๓ และมาตรา ๓๔ บัญญัติให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ ที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ ต้องส่งเงินเข้ากองทุนตามกฎหมาย โดยมาตรา ๓๔ ประกอบกฎกระทรวงดังกล่าว ข้อ ๕ บังคับเพียงนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการ เข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดในมาตรา ๓๓ ต้องส่งเงินเข้ากองทุน แต่หากหน่วยงานของรัฐ ไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงาน กลับไม่มีบทบัญญัติบังคับให้ต้องส่งเงินเข้ากองทุน อีกทั้งกฎหมาย

มิได้ระบุว่าหน่วยงานของรัฐต้องมีจำนวนลูกจ้างในอัตราส่วนเท่าใดจะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน บทบัญญัติมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ ขัดต่อหลักนิติธรรม เป็นการเพิ่มภาระให้แก่นายจ้างที่เป็นเอกชน โดยไม่เท่าเทียมกัน เป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพการเข้าทำงานของคนพิการในหน่วยงานของรัฐ เกินสมควรแก่เหตุโดยปริยาย กระหน่ำต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนพิการ ไม่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป แต่มุ่งหมายใช้บังคับแก่นายจ้างที่เป็นเอกชนเท่านั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๖ จำเลยขอให้ศาลแรงงานกลางส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒

โจทก์ยื่นคำโต้แย้งคัดค้าน สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มีเจตนารมณ์เพื่อให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพ มีโอกาสในด้านต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมเท่าเทียมคนปกติทั่วไป ทั้งนี้ การรับคนพิการเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐ จะต้องเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องซึ่งกำหนดขั้นตอนหรือคุณสมบัติของผู้สมัครไว้ โดยเปิดโอกาสให้คนพิการสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุเข้าทำงาน มิได้เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของคนพิการที่ต้องการเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐ การที่มาตรา ๓๔ กำหนดให้ต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการก็เพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะเรียกเก็บจากรัฐ เนื่องจากมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง (๒) กำหนดให้กองทุนประกอบด้วย เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ทั้งนี้ ให้รัฐบาลจัดสรรให้เพียงพอแก่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หากมีการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐส่งเงินเข้ากองทุนอีก จะเป็นการนำเงินงบประมาณของหน่วยงานแต่ละแห่งที่ได้ประมาณการค่าใช้จ่ายไว้ซ้ำซ้อนกับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล การที่กฎหมายกำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ขอบด้วยวัตถุประสงค์ของกฎหมายแล้ว บทบัญญัติดังกล่าวไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญตามที่จำเลยกล่าวอ้าง

ศาลแรงงานกลางเห็นว่า จำเลยโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๖ ซึ่งศาลแรงงานกลางจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๓๕/๒๕๖๖)

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องบริษัท เมทเท็กซ์ ไวร์ คัท จำกัด เป็นจำเลยต่อศาลแรงงานกลางว่า จำเลยเป็นนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ต้องรับคนพิการ เข้าทำงานตามอัตราส่วนที่กฎหมายกำหนด หรือส่งเสริมอาชีพคนพิการโดยการให้สัมปทานในแต่ละปี หากไม่ประสงค์รับคนพิการเข้าทำงานหรือให้สัมปทานจะต้องนำส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามกฎหมาย ปรากฏว่าในปี ๒๕๕๗ ถึงปี ๒๕๕๙ จำเลยมิได้รายงานผลการรับคนพิการ เข้าทำงานและมิได้ส่งเงินเข้ากองทุนตามที่กฎหมายกำหนด ภายหลังจากพ้นกำหนดระยะเวลาที่จำเลย ต้องส่งเงินเข้ากองทุนในแต่ละปีดังกล่าว จำเลยต้องเสียดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของจำนวนเงิน ที่ยังไม่ได้ส่งเข้ากองทุนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๔ วรรคสอง โจทก์มีหนังสือแจ้งให้จำเลยปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว แต่จำเลยเพิกเฉย ไม่ส่งเงินเข้ากองทุน เป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ทำให้โจทก์ซึ่งรับผิดชอบและกำกับดูแลกองทุนดังกล่าว ได้รับความเสียหาย ไม่สามารถบริหารจัดการกองทุนเพื่อดำเนินการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้อย่างทั่วถึง โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยเป็นคดีต่อศาลแรงงานกลางขอให้บังคับจำเลยชำระเงินแก่โจทก์ เพื่อนำเงินส่งเข้ากองทุนเป็นรายปี รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๕๓๙,๕๐๕ บาท และให้จำเลย ชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของต้นเงิน จำนวน ๓๒๘,๕๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้อง จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลแรงงานกลาง จำเลยโต้แย้งว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ ออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ จะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้นายจ้างรับคนพิการ เข้าทำงานทุกหนึ่งร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน ถ้าไม่รับคนพิการเข้าทำงานและมิได้ดำเนินการตามมาตรา ๓๕ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นรายปีนั้น เป็นการจัดระเบียบในการประกอบวิชาชีพ เกินความจำเป็น จำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพ เป็นการบีบบังคับให้ผู้ประกอบการรับคนพิการ เข้าทำงานทั้งที่ไม่มีคุณสมบัติตามลักษณะงาน หากไม่รับเข้าทำงานไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ถูกบังคับให้ส่งเงิน

เข้ากองทุนโดยไม่ได้คำนึงถึงเหตุผลทางเศรษฐกิจอื่น ๆ โดยที่คนพิการไม่ได้ทำงานตอบแทนแต่ได้รับค่าจ้างตอบแทนเข้ากองทุน ในขณะที่เดียวกันคนพิการอาจไปทำงานที่อื่นได้ตามคุณสมบัติที่เหมาะสมของลักษณะงาน ทำให้คนพิการได้รับค่าจ้างสองทางในเวลาเดียวกัน บทบัญญัติมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ จำเลยขอให้ศาลแรงงานกลางส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒

โจทก์ยื่นคำโต้แย้งคัดค้าน สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์เพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตเหมาะสมยิ่งขึ้น มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ รวมทั้งให้คนพิการมีงานทำและเข้าสู่สังคมบนพื้นฐานแห่งสิทธิซึ่งทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเท่าเทียม มิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และมีได้เป็นการจัดระเบียบการประกอบอาชีพเกินความจำเป็นหรือบีบบังคับให้ผู้ประกอบการรับคนพิการเข้าทำงาน แต่เป็นการให้แนวทางในการดำเนินการแก่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐสามารถเลือกปฏิบัติได้ ๓ วิธี ได้แก่ วิธีที่หนึ่ง การจ้างคนพิการในสถานประกอบการตามมาตรา ๓๓ วิธีที่สอง การส่งเสริมสิทธิคนพิการตามมาตรา ๓๕ หรือวิธีที่สาม การส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ เมื่อคนพิการได้รับการจ้างงานจะได้รับเพียงค่าจ้างแต่ไม่ได้รับเงินจากกองทุนดังกล่าว จึงไม่ใช่การรับเงินสองทางในเวลาเดียวกัน ไม่เป็นการจำกัดเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ จำเลยไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าว เนื่องจากจำเลยไม่ได้เป็นผู้ทรงสิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ เพราะ “บุคคล” ตามมาตรา ๔๐ หมายถึง บุคคลธรรมดาเท่านั้น นิติบุคคลหรือบุคคลตามกฎหมายเป็นสิ่งที่สมมติขึ้นจึงไม่อาจมีเสรีภาพได้

ศาลแรงงานกลางเห็นว่า จำเลยโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่กำหนดให้นายจ้างรับคนพิการเข้าทำงานทุกหนึ่งร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน ถ้าไม่รับคนพิการเข้าทำงานและไม่ได้ดำเนินการตามมาตรา ๓๕ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายปี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ ซึ่งศาลแรงงานกลางจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี

และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าว ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำโต้แย้ง ของจำเลยทั้งสองคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า

คำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๓๔/๒๕๖๖) ศาลแรงงานกลางส่งคำโต้แย้งของจำเลย เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๖ หรือไม่ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ศาลแรงงานกลางจะใช้บังคับแก่คดี เมื่อจำเลยโต้แย้ง พร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัย ของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง ส่วนที่โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๕ เป็นบททั่วไป ที่วางหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญไว้ โดยมีได้มีข้อความที่เป็นการคุ้มครองสิทธิ หรือเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัย เฉพาะประเด็นที่ขอให้วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

คำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๓๕/๒๕๖๖) ศาลแรงงานกลางส่งคำโต้แย้งของจำเลย เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของ สถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของ สถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่กำหนดให้นายจ้างรับคนพิการเข้าทำงานทุกหนึ่งร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน ถ้าไม่รับคนพิการเข้าทำงาน และไม่ได้ดำเนินการตามมาตรา ๓๕ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายปี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ หรือไม่ บทบัญญัติดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่ศาลแรงงานกลางจะใช้บังคับแก่คดี เมื่อจำเลยโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติดังกล่าว

ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง ส่วนที่ได้แย้งว่า กฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ นั้น เห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ต้องเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ แต่กฎกระทรวงดังกล่าวเป็นการกำหนดขึ้นโดยฝ่ายบริหาร ตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัยเฉพาะประเด็นที่ขอให้วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ หรือไม่

คำร้องทั้งสองมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเป็นประเด็นเดียวกัน ศาลรัฐธรรมนูญให้รวมการพิจารณาทั้งสองสำนวนเข้าด้วยกัน โดยให้เรื่องพิจารณาที่ ๓๔/๒๕๖๖ เป็นสำนวนคดีหลัก และเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. เลขาธิการวุฒิสภাজัดส่งสำเนาบันทนาการประชุมและรายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สำเนาบันทนาการประชุมและรายงานการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. .... สำเนารายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สำเนาบันทนาการประชุมและรายงานการประชุมวุฒิสภา สำเนาบันทนาการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และสำเนารายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... วุฒิสภา

๒. เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจัดส่งสำเนาบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (พ.ศ. ๒๕๕๕) ครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๙

๓. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดส่งสำเนาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๖๘/๒๕๕๐) สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประกอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๖๘/๒๕๕๐) และสำเนาบันทึกการประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. .... ครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๘ ครั้งที่ ๙ ครั้งที่ ๑๖ และครั้งที่ ๑๘

๔. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดทำความเห็นสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดแนวทาง และปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในทุกระดับให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น คู่คุ้มครองคนพิการมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้คนพิการ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งมาตรการเฉพาะเพื่อการมีงานทำของคนพิการ เพื่อให้คนพิการเข้าสู่สังคมฐานสิทธิ ซึ่งทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเท่าเทียม ในเรื่องการจัดงานคนพิการนั้น ช้อยกเว้นไม่ต้องส่งเงิน เข้ากองทุนกรณีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานแต่ไม่มีคนพิการ มาสมัคร คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) พิจารณาแล้วเห็นว่า สาระสำคัญของร่างกฎกระทรวงกำหนด จำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. .... นี้ สามารถกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของ สถานประกอบการจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ จะต้องนำส่งเข้ากองทุนเท่านั้น ไม่สามารถกำหนดช้อยกเว้นให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ ที่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานแต่ไม่มีคนพิการมาสมัคร ไม่ต้องส่งเงินเข้ากองทุน เมื่อบทบัญญัติดังกล่าว มีผลใช้บังคับ ปรากฏว่านายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐละเลยที่จะไม่ปฏิบัติ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดให้มีการสนับสนุนและส่งเสริมคนพิการได้มีโอกาส ในการประกอบอาชีพและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไป เพื่อสามารถพึ่งพาตนเอง

โดยไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่นและสังคม ดังนั้น เมื่อนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยการรับคนพิการเข้าทำงานหรือการส่งเสริมอาชีพคนพิการ จึงต้องมีการใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๕. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานจัดทำความเห็นสรุปได้ว่า กรณีพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ ที่ผ่านมากระทรวงแรงงานโดยกรมการจัดหางาน ดำเนินการให้คนพิการทุกคนและทุกประเภทความพิการ (ที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ) สามารถเข้าถึงการรับสิทธิตามมาตรา ๓๕ และกรณีที่คนพิการไม่สามารถรับสิทธิเนื่องจากความพิการ สามารถให้ผู้ดูแลคนพิการรับสิทธิแทนตนได้ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติพบปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (๑) การนับจำนวนลูกจ้างของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่กำหนดให้เป็นวันที่ ๑ ตุลาคม ของทุกปีนั้นไม่สะดวกในการปฏิบัติ เนื่องจากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่วนมากจ่ายค่าจ้างในช่วงปลายเดือนและใช้ข้อมูลการจ่ายค่าจ้างเหล่านั้น เพื่อส่งเงินสมทบประกันสังคมในเดือนนั้น (๒) การยื่นเรื่องเพื่อใช้สิทธิของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐ ต้องใช้เอกสารประกอบการพิจารณาจำนวนมาก ทำให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการบางรายตัดสินใจส่งเงินเข้ากองทุนแทน (๓) การพิจารณาการให้สิทธิและรับสิทธิ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่าผู้พิจารณาต้องมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ต้องใช้ความรู้ด้านการประเมินมูลค่าซึ่งต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

๖. อธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจัดทำความเห็นสรุปได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ บัญญัติให้การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องความพิการจะกระทำได้ และมาตรา ๕๔ บัญญัติให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ซึ่งประเทศไทยให้สัตยาบันในอนุสัญญาว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) ค.ศ. ๑๙๘๓ (ฉบับที่ ๑๕๙) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ โดยกำหนดให้รัฐภาคีจัดให้มีนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน

คนพิการเพื่อให้นำไปใช้ปฏิบัติได้ และดำเนินงานเพื่อให้คนพิการมีความมั่นคงในการจ้างงานและมีความก้าวหน้าในอาชีพ เพื่อคนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อกำหนดแนวทางการคุ้มครองคนพิการมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม การให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือจากรัฐรวมทั้งมาตรการเฉพาะเพื่อการมีงานทำของคนพิการ อีกทั้งประเทศไทยยังลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการกำหนดให้คนพิการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมและห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการ บทบัญญัติดังกล่าวมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ กำหนดการดำเนินการของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐ กรณีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้ ๓ วิธี คือ การรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ หากไม่ดำเนินการให้ส่งเงินเข้ากองทุน หากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนดังกล่าวไม่ส่งเงิน ส่งล่าช้า หรือส่งไม่ครบถ้วน ให้เสียดอกเบี้ยอัตราร้อยละครึ่งต่อปีของจำนวนเงินที่ยังไม่ได้ส่งเข้ากองทุน หากไม่ประสงค์รับคนพิการเข้าทำงานหรือส่งเงินเข้ากองทุน ให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่งเสริมอาชีพรูปแบบอื่น ส่วนกรณีหน่วยงานของรัฐสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้ ๒ วิธี คือ การรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ หากไม่ประสงค์รับคนพิการเข้าทำงานให้หน่วยงานของรัฐส่งเสริมอาชีพรูปแบบอื่น กรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมีอำนาจประกาศโฆษณาข้อมูลการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ต่อสาธารณะอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามมาตรา ๓๙ และรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

๗. นายกสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทยจัดทำความเห็นสรุปได้ว่า สภาพปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้บทบัญญัตินี้ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการบางส่วนไม่ทราบถึงกฎหมายดังกล่าวเท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายฉบับนี้ ดังนั้น มุมมองของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจึงเห็นเพียงขีดจำกัดแห่งกรอบตามที่กฎหมายกำหนด และละเอียดต่อการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายจนเป็นเหตุให้ถูกบังคับตามสภาพบังคับของกฎหมายฉบับนี้ในเรื่องของการปรับและเรื่องอื่น ๆ ส่งผลให้

เกิดกระแสการต่อต้านการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ประกอบกับหน่วยงานของรัฐบาลความเข้มข้นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อสร้างความเข้าใจแก่นายจ้างและผู้ประกอบการ และมีได้ติดตามในเรื่องแรงงานคนพิการซึ่งเข้าไปทำงานตามวุฒิการศึกษาและตามความสามารถในการทำงาน เพื่อให้ได้คุณภาพเป็นไปตามความประสงค์ของนายจ้างหรือผู้ประกอบการ นอกจากนี้ บทบัญญัติดังกล่าวส่งผลให้คนพิการสามารถมีงานทำและมีรายได้โดยไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคม นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ในการรับคนพิการเข้าทำงานในอัตราส่วนดังที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๓ สามารถนำค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการจ้างงานคนพิการไปเป็นสิทธิทางภาษีเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานหรือองค์กรของตนได้ตามกฎหมาย และรัฐสามารถจัดเก็บภาษีจากรายได้ของคนพิการเพื่อนำมาพัฒนาประเทศ กฎหมายฉบับนี้ทำให้คนพิการสามารถมีศักดิ์ศรี สิทธิ และหน้าที่เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป อันเป็นการได้ประโยชน์ครบถ้วนทุกฝ่ายทั้งนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ คนพิการ และครอบครัว รวมถึงรัฐ

๘. ประธานกรรมการหอการค้าไทยจัดทำความเห็นสรุปได้ว่า การจ้างงานคนพิการไม่ถือเป็นภาระทางธุรกิจ เนื่องจากคนพิการมีกำลัง มีความตั้งใจ และมีความรับผิดชอบในการทำงาน อีกทั้งองค์กรและภาคธุรกิจยังมีส่วนช่วยเหลือคนพิการให้มีอาชีพ มีรายได้ และมีงานทำ สร้างความภาคภูมิใจให้แก่คนพิการและผู้บริหารองค์กร หอการค้าไทยและมูลนิธิหอการค้าไทยมีโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการไทยตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ โดยการเชิญชวนสมาชิกหอการค้าไทยร่วมสนับสนุนส่งเสริมอาชีพคนพิการในการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพให้แก่คนพิการในท้องถิ่นโดยไม่ต้องเดินทางออกจากบ้าน

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสองคำร้อง ความเห็นและข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า จำเลยทั้งสองคำร้องไม่ได้แสดงเหตุผลประกอบคำโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๔ วรรคสอง และวรรคสาม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๔๐ อย่างไร ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ และเห็นว่าคดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๔๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุนเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” วรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง” มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ” วรรคสอง บัญญัติว่า “การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพิกเท่าที่จำเป็นหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น” และวรรคสาม บัญญัติว่า “การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวกายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา”

การตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีเหตุผลในการประกาศใช้ว่า พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับการสงเคราะห์และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน สมควรกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ขึ้นใช้บังคับ ต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ เนื่องจากยังขาดมาตรการในการส่งเสริม

และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อแก้ไขปัญหาในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ สมควรกำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีฐานะเป็นกรม และกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบให้คำแนะนำ และช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น รวมทั้งกำหนดให้องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมากขึ้น ตลอดจนกำหนดให้มีศูนย์บริการคนพิการเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริการ และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับการตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐจะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน” มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๓ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๒๔ (๕) ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุน” และมาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ หน่วยงานของรัฐ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นอาจให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ”

ตามคำร้องทั้งสองมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ บัญญัติให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐต้องรับคนพิการ เข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ หรือหน่วยงานของรัฐตามจำนวนที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยมาตรา ๓๔ บังคับเพียงนายจ้าง หรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดในมาตรา ๓๓ ต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หากหน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์ จะรับคนพิการเข้าทำงาน กลับไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับให้ต้องส่งเงินเข้ากองทุนดังกล่าว อีกทั้งกรณีหน่วยงานของรัฐ กฎหมายมิได้ระบุว่าต้องมีจำนวนลูกจ้างในอัตราส่วนเท่าใดจะต้องรับคนพิการ เข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐ บทบัญญัติมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ ขัดต่อหลักนิติธรรม เป็นการเพิ่มภาระให้แก่นายจ้างที่เป็นเอกชนโดยไม่เท่าเทียมกัน เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพการเข้าทำงาน ของคนพิการในหน่วยงานของรัฐเกินสมควรแก่เหตุโดยปริยาย กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนพิการ และไม่ระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิของคนพิการในการทำงานในหน่วยงานของรัฐไว้ อีกทั้งไม่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป แต่มุ่งหมายใช้บังคับแก่นายจ้างที่เป็นเอกชนเท่านั้น ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพิ่มหลักการใหม่ที่สำคัญในการคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องของความพิการ เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงปัจจัยพื้นฐาน อย่างเท่าเทียมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุขเช่นบุคคลทั่วไป ต่อมาประเทศไทยให้สัตยาบัน ในอนุสัญญาว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) ค.ศ. ๑๙๘๓ (ฉบับที่ ๑๕๙) (C159 Vocational Rehabilitation and Employment (Disabled Persons) Convention, 1983) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) ของสหประชาชาติ กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องให้การรับรอง สิทธิของคนพิการในการทำงานบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุแห่งความพิการในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจ้างงาน และมุ่งให้คนพิการมีโอกาสด้านการประกอบอาชีพ และการจ้างงานในตลาดแรงงาน รวมถึงให้มีการรับคนพิการเข้าทำงานในหน่วยงานภาครัฐด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ยังคงรับรองสิทธิของคนพิการโดยห้ามมิให้ เลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องของความพิการไว้เช่นเดียวกันตามมาตรา ๒๗ วรรคสาม

โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ ส่งเสริมให้คนพิการมีสิทธิในด้านต่าง ๆ อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานได้เสมือนคนปกติทั่วไป ดังเช่น สิทธิด้านการศึกษา สิทธิในการได้รับการจ้างงาน สิทธิในการฟื้นฟูสมรรถภาพและการฝึกอาชีพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ อันมีผลบังคับใช้ทั้งหน่วยงานของรัฐและนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเอกชน

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ ที่กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐต้องรับคนพิการเข้าทำงาน ตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐจะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน บทบัญญัติดังกล่าวรับรองสิทธิการประกอบอาชีพของคนพิการโดยให้หน่วยงานของรัฐและนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเอกชน ต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๓ กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งมีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดในอัตราส่วนลูกจ้างที่มีใช้คนพิการทุกหนึ่งร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของหนึ่งร้อยคนถ้าเกินห้าสิบคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน และข้อ ๔ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีผู้ปฏิบัติงานตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดในอัตราส่วนผู้ปฏิบัติงานที่มีใช้คนพิการทุกหนึ่งร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของหนึ่งร้อยคนถ้าเกินห้าสิบคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๓๓ จึงรับรองสิทธิคนพิการให้ได้รับการจ้างงานและการประกอบอาชีพทั้งในหน่วยงานของรัฐและเอกชนตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน และส่งเสริมให้คนพิการมีงานทำอย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความพิการอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน และเป็นไปตามอนุสัญญาระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน สำหรับมาตรา ๓๔

วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๓ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง (๕) ในอัตราส่วนที่กฎหมายกำหนด เพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การส่งเสริม และการดำเนินงานด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การศึกษา และการประกอบอาชีพ รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยกองทุนดังกล่าวมีแหล่งที่มาของรายได้หลายทาง อาทิ เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาค หรือเงินรายได้จากการออกสลากหรือที่ได้มาจากกิจกรรม หรือรายได้จากการขาย ลงทุนหรือหาประโยชน์ของกองทุน หรือเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่งเข้ากองทุน รวมถึงเงินที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล แม้มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง จะมีได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐที่ไม่ได้รับคนพิการเข้าทำงานต้องส่งเงินเข้ากองทุนเช่นเดียวกับนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเอกชนก็ตาม แต่ด้วยเหตุที่เงินกองทุนส่วนหนึ่งเป็นเงินอุดหนุนที่รัฐบาลต้องจัดสรรให้เพียงพอแก่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง (๒) ดังนั้น หากหน่วยงานของรัฐต้องส่งเงินเข้ากองทุนดังกล่าวอีกจะเป็นการจ่ายเงินออกจากงบประมาณแผ่นดินเข้ากองทุนที่ซ้ำซ้อน เป็นภาระด้านงบประมาณสำหรับรัฐและเป็นการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมสำหรับประชาชนกลุ่มอื่น ๆ กฎหมายจึงมิได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐที่ไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดในกฎกระทรวงต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนด้วย

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ เป็นบทบัญญัติที่มีความสัมพันธ์กัน โดยบทบัญญัติทั้งสามมาตราดังกล่าวมิได้กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการทุกรายต้องรับคนพิการเข้าทำงาน หรือส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพรูปแบบอื่น โดยเด็ดขาดหรือโดยไม่มีเงื่อนไข แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวกำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการรับคนพิการเข้าทำงาน หรือส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพรูปแบบอื่นเฉพาะนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตามจำนวนที่กำหนดในกฎกระทรวงเท่านั้น นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีจำนวนลูกจ้างไม่ถึงจำนวนที่กำหนดในกฎกระทรวงไม่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ รวมทั้งยังเป็นการกำหนดทางเลือกให้แก่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานสามารถใช้วิธีส่งเงินเข้ากองทุนก็ได้ และหากนายจ้าง

หรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ หรือหน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ ก็อาจให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการ โดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงานหรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕ แทนก็ได้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง มีใช้บังคับบัญญัติที่จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพการเข้าทำงานของคนพิการในหน่วยงานของรัฐโดยปริยายดังที่จำเลยกล่าวอ้าง นอกจากนี้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ ยังก่อให้เกิดผลดีต่อทุกฝ่าย คือ ฝ่ายนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการสามารถได้รับประโยชน์ทางภาษีหากมีการจ้างงานคนพิการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔ วรรคสาม โดยกำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งรับคนพิการเข้าทำงานหรือส่งเงินเข้ากองทุน มีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนค่าจ้างที่จ่ายให้แก่คนพิการหรือเงินที่ส่งเข้ากองทุน รวมถึงได้รับสิทธิประโยชน์อื่นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๔ วรรคสอง สำหรับฝ่ายคนพิการ ซึ่งได้รับการจ้างงานนั้นมีรายได้ไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคม รวมทั้งได้ประโยชน์จากการกู้ยืมเงินจากกองทุนเพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้ อีกทั้งยังเกิดความภาคภูมิใจว่าตนมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ส่วนฝ่ายรัฐได้รับประโยชน์จากการจัดเก็บภาษีจากรายได้ซึ่งมาจากคนพิการที่ได้รับการจ้างงาน บทบัญญัติทั้งสามมาตราดังกล่าวเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการรับคนพิการเข้าทำงานเพื่อให้คนพิการมีโอกาสทำงานได้อย่างเต็มที่หรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป ภายใต้มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองคนพิการเมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างผลกระทบต่อการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลกับประโยชน์สาธารณะที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายแล้ว ประโยชน์สาธารณะย่อมมากกว่า ซึ่งเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับหน่วยงานของรัฐและนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ หรือไม่

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ เป็นบทบัญญัติที่จัดระเบียบในการประกอบวิชาชีพ เกินความจำเป็น จำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพโดยบีบบังคับให้ผู้ประกอบการรับคนพิการเข้าทำงาน หรือให้ส่งเงินเข้ากองทุนโดยไม่ได้คำนึงถึงเหตุผลทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ นั้น เห็นว่า เสรีภาพในการประกอบอาชีพตามที่บัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ นั้น รัฐสามารถตรากฎหมายเพื่อจำกัดเสรีภาพดังกล่าวได้ตามมาตรา ๔๐ วรรคสองและวรรคสาม โดยต้องอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือขจัดการกีดกัน หรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ทั้งนี้ จะต้องไม่เป็นการสร้างภาระให้แก่ประชาชนเกินความจำเป็น หรือทำให้บุคคลไม่สามารถ เข้าประกอบอาชีพนั้นได้ด้วยเหตุที่ไม่เกี่ยวกับความรู้ในอาชีพนั้น และต้องไม่มีลักษณะเป็นการกีดกัน ทางอาชีพหรือวิชาชีพ หรือสร้างกลไกที่เป็นอุปสรรคหรือภาระของผู้ประกอบอาชีพโดยไม่จำเป็น รวมทั้งต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาด้วย

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ ยังเป็นบทบัญญัติสร้างทางเลือกให้แก่ นายจ้างหรือเจ้าของ สถานประกอบการในการจ้างงานคนพิการตามลักษณะของงาน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับ สถานประกอบการนั้น ๆ มิได้ก่อให้เกิดภาระในการประกอบธุรกิจแก่นายจ้างหรือเจ้าของ สถานประกอบการจนเกินสมควรแก่เหตุ อันจะกระทบต่อเสรีภาพในการประกอบอาชีพของนายจ้าง หรือเจ้าของสถานประกอบการ แต่เป็นการกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ และความคุ้มครองคนพิการ เพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งเพื่อส่งเสริมให้คนพิการได้มีสิทธิในการได้รับการจ้างงานอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เมื่อมีรายได้จากการทำงานก็จะทำให้คุณภาพชีวิตของคนพิการดีขึ้น

ส่งผลให้ครอบครัวและสังคมอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข เป็นการจัดระเบียบการประกอบอาชีพของคนพิการ เพียงเท่าที่จำเป็นและเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ รวมทั้งยังเป็นประโยชน์แก่การประกอบธุรกิจ ของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ อันเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ มาตรา ๔๐ วรรคสอง บัญญัติให้กระทำได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนุญ มาตรา ๔๐

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๖ และพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนุญ มาตรา ๔๐

นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายปัญญา อุดชาชน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวิรุฬห์ แสงเทียน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิรนิติ หะวานนท์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนภดล เทพพิทักษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดม รัฐอมฤต
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุเมธ รอยกุลเจริญ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ